

La comunicació des del web del centre educatiu i altres entorns digitals

| Jordi Quintana Albalat |

Cada vegada més la comunicació entre els centres educatius i la comunitat educativa (famílies, administracions, institucions, societat...), va compaginant l'ús de documents impresos amb el de documents digitals, bé tramesos per mitjà del correu electrònic, bé ubicats en el web del centre o en el «núvol», i en alguns casos també es fan servir missatges de text via SMS.

Indubtablement, el web d'un centre educatiu esdevé cada vegada més una eina fonamental per a, entre d'altres accions:

- Fer present la imatge corporativa de centre: difusió, publicitat, projecció, facilitació d'informació...
- Donar accés a serveis i a informació de segon nivell.
- Facilitar i potenciar la compartició i donar suport a l'aprenentatge de l'alumnat.

Aquestes intencions han d'estar recollides en zones i/o apartats específics del web del centre, preferentment a la pantalla inicial, la qual, com tot el web, ha de recollir i aplicar criteris de disseny, accessibilitat i organització dels continguts, en relació tant a la llegibilitat, com als aspectes tècnics i d'interacció, com als estètics, facilitant un accés intuïtiu i àgil a les opcions i als continguts.

La imatge corporativa

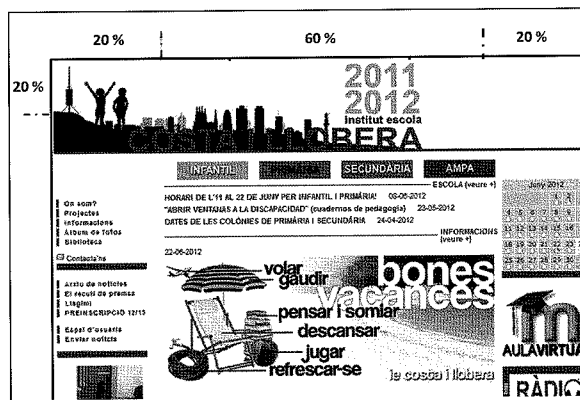
Quant a la imatge corporativa, és important que els principals continguts del web d'un centre educatiu –que s'aconsella que com a màxim en siguin set– siguin d'accés obert, tinguin un màxim tres de nivells de profunditat –tres clics–, i estiguin ubicats a la pàgina inicial del web del

centre, que és bo que tingui un aspecte actual quant al disseny i a la interacció. Cal tenir en compte que la pàgina inicial, la portada, és el lloc més important d'un web, és el que es veu primer i per tant ha de mostrar molt clarament què és el que hi ha (imatges 1, 2 i 3).

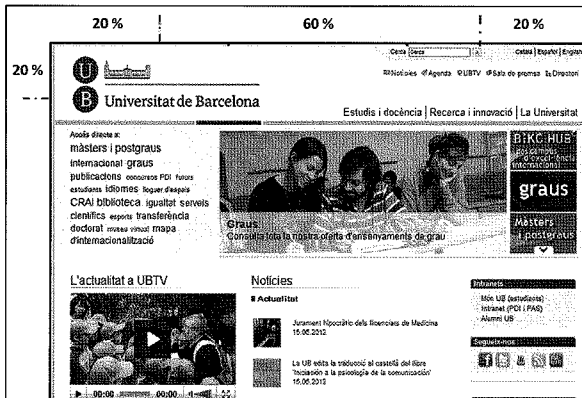
Imatge 1. Web de l'XTEC: www.xtec.cat

Imatge 2. Web de l'Institut Escola Costa i Llobera de Barcelona: www.costaillobera.org/costa/index.php?newweb=primaria

Imatge 3. Web de la Universitat de Barcelona: www.ub.edu

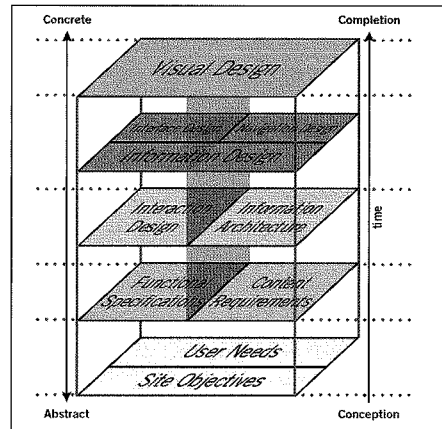
Una organització recomanable de la pàgina inicial consisteix a estructurar-la en zones verticals i horitzontals percentuals, com la del web de la XTEC, la de l'Institut Escola Costa i Llobera de Barcelona o la de la Universitat de Barcelona.

Aquestes estructures o organitzacions zonals i visuals tenen com a fonament la teoria dels terços en la composició de les imatges (vegeu www.xtec.cat/formacioteic/dvdformacio/materials/tdv30/tdv30m4/tdv30m4p3.htm), l'aplicació de la proporció àuria en el disseny de webs (vegeu <http://net.tutsplus.com/tutorials/other/the-golden-ratio-in-web-design/>), i també l'aplicació de models de disseny de webs centrats en les intencions de la institució i en els usuaris, com el de Garret (2003) (imatge 4).

Així mateix, el web del centre ha de tenir en compte:

- La visualització constant de la imatge corporativa, tot seguint les normes d'identificació visual, que en el cas dels centres públics vénen donades per la Generalitat de Catalunya (www.gencat.cat/piv/index.html), com també les imatges normativitzades (www.gencat.cat/piv/descarregues/dptEnsenyament/01_departamentEnsenyament.html).
- Els criteris d'accessibilitat de webs, tant els de l'administració o institució (www.xtec.cat/web/centres/instruccions/accessibilitat i www.gencat.cat/web/cat/accessibilitat/Accessibilitat-PreguntesFrequents.pdf), com els internacionals (www.w3.org/).

Imatge 4. J.J. Garret. Els elements de l'experiència de l'usuari: www.jjg.net/elements/pdf/elements.pdf

D'altra banda, l'actualització constant i la revisió periòdica del web del centre aplicant rúbriques específiques de valoració (vegeu www.xtec.cat/formacioteic/dvdformacio/materials/td227/practica_7.html) o repassant l'acompliment de criteris de qualitat com la credibilitat, la fiabilitat i la pertinença (Frogg, 2003; Puente, 2006), garanteix una bona percepció de l'espai per part dels usuaris, una actitud positiva al seu ús i consulta, i una confiança en la qualitat de la informació del lloc.

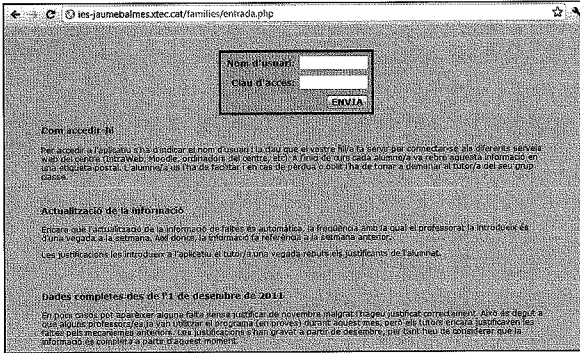
Accés a serveis i informació de segon nivell

Quant a l'accés a serveis i a informació de segon nivell, que generalment té l'accés restringit amb codi d'usuari i contrasenya, acostuma a estar adreçat a les famílies i/o a l'alumnat, i permet consultar la fitxa dels alumnes, els retards i absències, els horaris de classe, accedir a reportatges fotogràfics del centre, enviar missatges interns a algun membre de l'equip directiu, etc. (imatge 5).

Potenciar la compartició i donar suport a l'aprenentatge

Quant a facilitar i potenciar la compartició i donar suport a l'aprenentatge de l'alumnat, el web de centre pot donar:

Imatge 5. Accés restringit a informació de 2n nivell per a les famílies, de l'Institut Jaume Balmes de Barcelona: <http://ies-jaumbalmes.xtec.cat/families/entrada.php>

1. **Accés restringit a l'alumnat**, accedint a un tercer nivell d'informació i compartició, que generalment forma part de la intranet o xarxa d'ús intern del centre, bé disposant i compartint carpetes d'arxius i de recursos, bé accedint a algun Entorn Virtual d'Ensenyament i Aprenentatge (EVEA) com pot ser el Moodle.

2. **Accés obert**, indicant i enllaçant des del web del centre, a recursos propis o en línia, per a l'aprenentatge de l'alumnat (vegeu La motxilla de l'escola, Diputació de Barcelona www.ceip-diputacio.com/la%20motxilla.htm).

3. **Accés directe a espais i materials del web 2.0**, amb la intenció de:

- Difondre i compatir, per mitjà de blocs. Aquí en mostrem diversos bons exemples, alguns dels quals corresponen als guanyadors del VI Premi Espiral d'Edublocs 2012 (<http://espiraledublogs.org/2012/>):
  - El bloc de sisè de l'escola Pau Casals 2011-2012: <http://blocs.xtec.cat/pau2000/>
  - A pie de noticia, de l'Institut Valle de Aller de Modera, Astúries: <http://blog.educastur.es/publicacion2011/>
  - Tic-tac, aprenem, de M. Carmen Devesa i els seus alumnes de sisè de Col·legi Voramar d'Alacant: <http://mcardendvovoramar.blogspot.com.es/>
  - Bloc del Cicle Superior de l'escola Ferran Sunyer de Barcelona: <http://blocs.xtec.cat/csferransunyer/>
  - L'ombra d'un somni, de l'alumnat de clàssiques de l'Institut Gallecs de Mollet

del Vallès: www.lombradunsomni.blogspot.com.es/

- Escola Guru de Barcelona: <http://escola-guru.blogspot.com.es/>
- Bloc de la biblioteca de l'escola Sant Jordi de Lleida: <http://biblioteca-santjordi.blogspot.com.es/>
- Biblioclases de l'escola Estalella Graells de Vilafranca del Penedès: <http://biblioclases.blogspot.com.es/>
- La Biblioteca Escolar Miracontes de l'escola l'Esculapi de l'Escala: <http://blocs.xtec.cat/bibliotecaescolar/>
- Mireu què fem a la nostra biblioteca!, de l'escola Folch i Torres d'Esplugues de Llobregat: <http://blocs.xtec.cat/biblioteca-cafolchitorres/>

- Donar suport a l'aprenentatge de l'alumnat, que com en el cas de l'accés obert, implica posar al seu abast, recursos propis o en línia, per a l'aprenentatge, bé ubicats al web 2.0 o al núvol, bé utilitzant algun espai del web del centre o bé utilitzant marcadors socials. En aquest cas, per a l'alumnat d'educació primària s'acostuma a utilitzar el Symbaloo (www.symbaloo.com/) i per l'educació secundària, el Delicious (<http://delicious.com/>) o el Diigo (<http://diigo.com/>), amb un acurat detall d'etiquetes relacionades amb les àrees curriculars, els temes i els cursos, o la classificació decimal (www.xtec.cat/epergam/CDU/fixers/cdu.htm). Alguns exemples d'ús del Symbaloo:
  - Escola La Farigola de Vallcarca de Barcelona: www.symbaloo.com/profile/farigolavallcarca
  - Montse: <http://fos.symbaloo.com/profile/!AAABMwKICvAAOpeoAAAAAFwp1tQ>
  - Mulied: <http://fos.symbaloo.com/profile/!AAABM3AOhRAAPMkNAAAAABSyXzA>
  - Pere Joan Armengol: www.symbaloo.com/profile/!AAABLIoPV1AAH5GeAAAAIVul8w

L'actualització constant i la revisió periòdica del web del centre garanteix una confiança en la qualitat de la informació del lloc

Altres entorns i recursos digitals i en línia

No voldria acabar aquestes ratlles sense apuntar alguns entorns i recursos digitals i en línia que tenen i poden tenir força validesa tant alhora de fer visible el centre educatiu, com en la comunicació amb les famílies i també en l'obertura de nous espais d'accés a informació, continguts i/o activitats.

I voldria començar evidenciant la incoherència, si més no des de la perspectiva dels joves, entre la prohibició de portar telèfons mòbils als centres educatius, i l'ús de missatges de text en format SMS, per avisar les famílies de les faltes d'assistència de l'alumnat a primera hora del matí, o per fer-los arribar altres informacions o notificacions.

Hem de tenir en compte que el valor instrumental dels dispositius mòbils, ampliat per la connectivitat a Internet i l'extensió de les xarxes sense fil o wifi, i la disponibilitat de pantalles tàctils (telèfons intel·ligents, tauletes tàctils, reproductors MP5, etc.), està generant, d'un temps ençà, una modalitat diversificada i complementària de l'aprenentatge: l'aprenentatge mòbil (Mobile Learning o m-learning), que segons el Termcat (www.termcat.cat/ca), és un «aprenentatge basat en la utilització de dispositius electrònics mòbils per accedir a continguts formatius interactius o personalitzats».

Camacho i Lara (2011), en una publicació recent sobre l'aprenentatge mòbil a Espanya, a Portugal i a l'Amèrica Llatina, comenten que «una de las enormes ventajas del Mobile Learning es que hace posible que el aprendizaje salga fuera de las aulas, que tenga lugar en cualquier parte y en cualquier momento. El estudiante crea, publica y comparte su propio conocimiento a la

| Moltes de les activitats que actualment es fan amb els ordinadors, també es poden fer amb dispositius mòbils. Caldria assumir la responsabilitat, com a centre educatiu, de fer reflexionar sobre els seus usos ètics |

vez que se beneficia de conocimiento creado por otros (...). La función de educadores y otros agentes involucrados en procesos educativos es pues explorar el potencial educativo del uso de los dispositivos móviles para que estos puedan ser incorporados en los mismos y favorecer un aprendizaje significativo que a su vez se transforme en conocimiento.»

Moltes de les activitats que actualment es fan amb els ordinadors, també es poden fer amb aquests dispositius amb l'avantatge que:

- Són portàtils i formen part dels ginys propis de la joventut i de l'època.
- Permeten ampliar i diversificar les activitats.
- Permeten, de manera fàcil i gairebé immediata, la cerca d'informació i la publicació i compartició de continguts localitzats, capturats, creats...
- Faciliten la interacció amb altres i amb els seus continguts, comentant, ampliant...
- Faciliten i potencien la interacció i la col·laboració.
- Permeten compatir reflexions, opinions, divergències, crítiques...
- Poden aportar noves oportunitats d'aprenentatge.

En tot cas, però, caldria assumir la responsabilitat, com a centre educatiu, de fer conèixer a l'alumnat les possibilitats d'aprenentatge d'aquestes eines, i de reflexionar sobre els seus usos ètics.

Però també és important tenir presència a les xarxes socials, i de manera rellevant al Twitter, el Twinducate (com el Twitter però a per l'educació, www.twinducate.com/), i per què no, al Facebook. O tenir un canal de vídeos del centre al Youtube, un espai d'imatges al Picassa (<https://picasaweb.google.com>), a l'Instagram (<http://instagr.am/>) o al Pinterest (un taulell de suro virtual per a les idees, <http://pinterest.com/>), o un espai de presentacions a l'Slideshare (www.slideshare.net/)... Cal ser-hi, tenir-hi presència, ser actius i publicitar-se.

Alguns exemples:

- Col·legi Montserrat de Vallvidrera, Barcelona: www.cmontserrat.org/, @colemontse
- Escoles Arrels de Badalona: www.escolesa-arrels.com/, @EscolesArrels

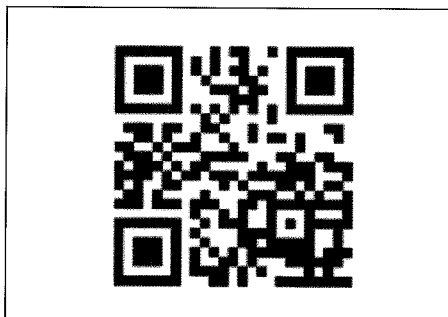
- Escola Pompeu Fabra de L'Hospitalet de Llobregat: @epompeufabra
- Escola Santa Anna de Barcelona: @EscSantaAnna

| Altres entorns, aplicacions, dispositius i tecnologies més emergents poden col·laborar de manera efectiva a la millora de la comunicació entre els centres i la comunitat educativa, a fer més presents els centres i la seva tasca educativa en la societat, a ampliar, diversificar i simplificar els serveis i millorar i personalitzar l'aprenentatge de l'alumnat |

I darrerament els codis QR van agafant rellevància tant a la premsa com a la publicitat. Diaris com l'Ara o El Periódico inclouen codis QR al final de notícies per ampliar la informació a qui li interessa, i també en trobem en la publicitat de revistes o de cartells. Els codis QR permeten accedir a pàgines web, textos, enviar correus electrònics, fer trucades telefòniques, identificar objectes i llocs..., fent servir només un telèfon intel·ligent i un lector o descodificador de codis BIDi (BiDimensionals). A més d'incorporar-se en museus, jardins, monuments i edificis emblemàtics, etc., algunes escoles ha començat a incloure codis QR a les circulars informatives, i fins i tot els utilitzen en activitats educatives. Alguns exemples:

- Escola Montessori: <http://escolamontessori-ciclesuperior-codiqr.blogspot.com.es/>
- Bloc QREdu: <http://qredu.net/blog/>

Imatge 6. Codi QR que dona accés al web <http://qredu.net/blog/>

Webs, correus electrònics, intranets, blocs, xarxes socials, el web 2.0, marcadors socials, telèfons intel·ligents, codis QR o altres entorns, aplicacions, dispositius i tecnologies més emergents (New Media Consortium, 2012), com ara les tauletes tàctils, les aplicacions mòbils (apps), els entorns personals d'aprenentatge (EPL/PLE), la realitat augmentada, la computació gestual, etc., poden col·laborar de manera efectiva a la millora de la comunicació entre els centres i la comunitat educativa; a fer més presents els centres i la seva tasca educativa en la societat; a ampliar, diversificar i simplificar els serveis; i millorar i personalitzar l'aprenentatge de l'alumnat.

Bibliografia

ABIZANDA, D.; BELANCHE, X.; SantaMaria, C. (2010): *Elaboració avançada de la web de centre*. Barcelona. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. Disponible en línia a: <<http://ateneu.xtec.cat/wiki/form/wikiexport/cursos/tic/d227/index>>. [Consulta: juny de 2012].

CAMACHO, M.; LARA, T. (coords.) (2011): «M-learning en España, Portugal y América Latina». *SCOPEO*, monogràfic 3. Disponible en línia a: <<http://scopeo.usal.es/sites/all/files/scopeom003.pdf>>. [Consulta: juny de 2012]

ESCUÉ, J.S.; FERRÚS, J.R.; POMÉS, F. (2009). *Les TAC i la funció directiva als centres docents*. Barcelona. Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. Disponible en línia a: <www.xtec.cat/formaciopic/dvdformacio/materials/td129/index.html>. [Consulta: juny de 2012]

FOGG, B. J. (2003). «Prominence-interpretation theory: Explaining how people assess credibility online». *Proceedings of CHI'03, Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems*. Nova York. ACM, p. 722-723.

GARRETT, J.J. (2003): «Meet The Elements» a *The Elements of User Experience. User-Centered Design for the Web*. Nova York. American Institute of Graphic Arts, New Riders. Disponible en línia a: <www.jjg.net/elements/pdf/elements_ch02.pdf>. [Consulta: juny de 2012]

GRANÉ, M. (2012): *El disseny interactiu a la xarxa*. Barcelona. Universitat de Barcelona.

HERRINGTON, J.; HERRINGTON, A.; MANTEI, J.; OLNEY, I.; FERRY, B. (eds.). (2009): *New Technologies, New Pedagogies: Mobile Learning in Higher Education*. Wollongong. Faculty of Education, University of Wollongong. Disponible en línia a: <<http://ro.uow.edu.au/newtech/>> [Consulta: juny de 2012]

NIELSEN, J. (2001): *Usabilidad: diseño de sitios web*. Madrid. Prentice-Hall.

NEW MEDIA CONSORTIUM (2012): *Horizon Report > 2012 Higher Education Edition*. Austin, Texas. New Media Consortium. Disponible en línia a: <<http://net.educause.edu/ir/library/pdf/HR2012.pdf>> [Consulta: juny de 2012]

PUENTE, A.R. (2006): *La página web del centro educativo. Criterios de calidad* [en línia]. <www.angel-puente.es/retales/la_pagina_web.pdf>. [Consulta: juny de 2012]

Jordi Quintana Albalat

Professor titular de la UB. Departament de Didàctica i Organització Educativa
jordi.quintana@ub.edu